

Aandachtspunten:

- Zorg en Gezondheid past dit kader aan indien nodig. De gewijzigde richtlijnen zijn, in uitvoering van de interfederale beslissingen, van toepassing vanaf **18 januari 2022¹**.
- Deze kaderrichtlijn vervangt de maatregelen en richtlijnen voor de thuiszorgvoorzieningen (diensten voor gezinszorg met inbegrip van de centra voor dagopvang, diensten voor logistieke hulp, diensten voor thuisverpleging, diensten voor oppashulp, diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds, regionale dienstencentra, diensten voor gastopvang en centra voor kortverblijf type 2 en 3), de lokale dienstencentra en de verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers. Iedere voorziening kan voor zichzelf striktere maatregelen bepalen.
- Deze kaderrichtlijn is niet van toepassing voor de centra voor dagverzorging.
- Meer informatie rond testing en de gevalsdefinitie zijn te vinden op de website van Sciensano

Bijlagen:

- Overzicht gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen
- **Draaiboek contactonderzoek in de thuiszorg**
- Herlocalisatie infrastructuur
- Isolatie document
- Cohortplan diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds
- Cohortzorg diensten voor gezinszorg en diensten voor thuisverpleging

---

¹ Het gebruik van FFP2-mondneusmasker is van toepassing vanaf de beschikbaarheid op het terrein binnen de organisaties. We houden hierbij rekening van de doorlooptijd van bestellingen en distributie.

Ctrl + klik met linker muisknop = rechtstreeks naar de juiste inhoud gaan

Inhoudsopgave

1.	Situering.....	4
2.	Doordachte planning.....	4
2.1.	Algemeen.....	4
2.2.	Specifieke beslissingen genomen door Task Force COVID-19 Zorg.....	5
3.	Het “nieuwe normaal”	6
3.1.	Algemene hygiënische maatregelen.....	6
3.2.	Gebruik mondneusmasker	7
3.3.	Contactopsporing.....	7
3.4.	Cohorteren.....	8
3.5.	Lokale clusteruitbraak	8
3.6.	Gebruik van het Covid Safe Ticket	9
4.	Uitzonderlijke maatregelen	9
4.1.	Indicatiestellingen en sociaal onderzoek	9
4.2.	Herlocalisatie infrastructuur	9
5.	Instructiemateriaal en communicatie.....	9
6.	Vragen?	10

1. SITUERING

Om het risico op COVID-19 in de thuiszorgvoorzieningen, lokale dienstencentra en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers (verder: verenigingen) te beperken, werd gevraagd om de dienstverlening van de voorziening tijdelijk aan te passen. Via eerdere periodieke communicatie werden daartoe sectorspecifieke richtlijnen gegeven.

Bij de organisatie van de zorg, ondersteuning, hulp- en dienstverlening is een goed evenwicht tussen menselijkheid en veiligheid nodig. Een te restrictief beleid om de veiligheid te garanderen, houdt het risico in dat het menselijk welzijn uit het oog wordt verloren, kwetsbare doelgroepen in isolement geraken en de draagkracht van mantelzorgers wordt overschreden. Als alleen naar het menselijk welzijn wordt gekeken, ontstaat een hoger risico dat veiligheidsmaatregelen niet voldoende worden toegepast. Voor die inschatting wordt gerekend op de kennis en expertise van de thuiszorgvoorzieningen, lokale dienstencentra en verenigingen. Een volledige sluiting moet zo veel als mogelijk voorkomen en vermeden worden.

In het voorliggende document worden een aantal **maatregelen die daarbij blijvend in acht moeten worden genomen**, vermeld. Het komt elke thuiszorgvoorziening, lokaal dienstencentrum en vereniging toe om – rekening houdend met de eigen inzichten, mogelijkheden en beperkingen – de strategie en maatregelen te bepalen.

De maatregelen die de thuiszorgvoorzieningen, lokale dienstencentra en verenigingen nemen moeten afgestemd zijn op de meest recente interfederale beslissingen, alsook op de aanvullende voorzorgsmaatregelen die door de lokale besturen (gemeente en provincie) worden genomen. Het is aangewezen om een COVID-coördinator aan te duiden voor elke voorziening. Dit is de persoon die als taak heeft de algemene preventiemaatregelen naar de betrokken onderneming of organisatie te vertalen en te implementeren.

Informatie over de recentste beslissingen vindt u [hier](#) terug.

2. DOORDACHTTE PLANNING

2.1. Algemeen

Alle thuiszorgvoorzieningen, lokale dienstencentra en verenigingen kunnen hun werking verder zetten, mits het naleven van de protocollen van sectoren met een gelijkaardig aanbod (o.a. horeca², sport, evenementen,...). Daarnaast gelden steeds de interfederale richtlijnen.

Het is van belang dat de voorziening beschikt over een concrete, dynamische en flexibele planning, waarbij nagedacht wordt over:

- Hoe de zorg, ondersteuning, hulp- en dienstverlening zo veilig mogelijk kan worden verleend, rekening houdend met de nood en de kwetsbaarheid van de zorggebruiker en zijn context, de

---

² Bvb: LDC die een horeca-functie hebben moeten het Covid Safe Ticket toepassen conform de richtlijnen in de horeca.

oorspronkelijke werking en de mogelijkheden van de voorziening, het personeel en de vrijwilligers, ventilatie, ...;

- Het actueel aantal besmettingen in de brede populatie;
- De meest recente interfederale beslissingen, alsook over de aanvullende voorzorgsmaatregelen die door de lokale besturen worden genomen;

De planning kan een beschrijving bevatten van:

- De activiteiten die worden georganiseerd of in omvang gewijzigd (**wat**): zorg, ondersteuning, hulp- en dienstverlening, het onthaal, de groepsactiviteiten, het vervoer, teamvergaderingen, ...;
- **Hoe** deze activiteiten worden georganiseerd (methode), het wordt aangeraden om de activiteiten zo veel als mogelijk in de buitenlucht te organiseren;
- De **randvoorwaarden** die vervuld moeten worden, zoals de beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen, ventilatie,...;
- De lokale mogelijkheden wat betreft **personeel, infrastructuur en werking**;
- De **periodieke evaluatie** van de activiteiten die georganiseerd worden.

Hierbij kunnen de door de Vlaamse overheid gevalideerde en sectorspecifieke protocollen geconsulteerd worden.

Deze planning kan deel uitmaken van een eigen reeds bestaand plan. Dit plan wordt regelmatig geëvalueerd, in ieder geval na wijziging van interfederale beslissingen van en/of aanvullende voorzorgsmaatregelen van de lokale besturen. Waar nodig wordt de planning bijgestuurd, onder meer in functie van organisatorische elementen en veiligheidsaspecten van zorggebruikers, mantelzorgers, medewerkers en vrijwilligers.

De nodige preventiemaatregelen en voorbereiding op een mogelijks nieuwe uitbraak worden geïntegreerd binnen de bestaande procedures / draaiboeken / checklists / ... die de diensten reeds gebruiken of nog verder zullen uitwerken.

2.2. Specifieke beslissingen genomen door Task Force COVID-19 Zorg

In de ouderenzorgvoorzieningen zijn afwijkingen op de interfederale richtlijnen betreffende het bezoek en ontmoetingen mogelijk. In die situaties waar de ontmoetingsruimte van het LDC gedeeld wordt met of gemeenschappelijk is met het woonzorgcentrum, kan de regeling voor de woonzorgcentra worden toegepast. Daarover worden best lokaal afspraken gemaakt, rekening houdend met de specifieke situatie.

Er geldt geen registratieverplichting meer voor externe zorg- en dienstverleners, vrijwilligers en bezoekers. Contactonderzoek blijft evenwel één van de belangrijke pijlers van de aanpak van COVID-19. De voorziening staat er voor in dat zij, bij een eventuele uitbraak, de gegevens van de hoog risico contacten (= nauwe contacten of hoog risico contacten) van de afgelopen 3 dagen³ kan aanleveren.

---

³ We rekenen 2 dagen voorafgaand aan de start van de symptomen bij de index-persoon of, indien het gaat om een asymptomatisch positief-bevestigd persoon, 2 dagen voorafgaand aan de positieve test. Daarom vragen we om de gegevens van 3 dagen aan te leveren.

3. HET “NIEUWE NORMAAL”

Ondanks de lopende vaccinatiecampagne, zal een gedrag volgens het “nieuwe normaal” en het werken met de hierboven besproken doordachte planning nog een geruime tijd nodig zijn.

3.1. Algemene hygiënische maatregelen

Wees extra waakzaam voor symptomen van COVID-19 en contacteer de huisarts of behandelend arts van zodra er vermoeden is van een besmetting. Als de huisarts aangeeft dat het inderdaad om een COVID-19 besmetting gaat, worden alle nodige stappen gezet om het [isolatiedocument](#) in te vullen en achter te laten bij de gebruiker. Indien nodig zal de huisarts het traject van contacttracing opstarten.

Zowel medewerkers, vrijwilligers, mantelzorgers als gebruikers houden steeds **1,5 meter afstand** (bv. hou hiermee rekening bij het inrichten van de infrastructuur).

Handhygiëne: regelmatig de **handen wassen** met water en zeep en/of ontsmetten

- Voor- en na (direct) contact met/of bezoek bij een gebruiker;
- Na contact met de directe omgeving van de gebruiker;
- Na het uittrekken van handschoenen (indien van toepassing);
- Na accidenteel contact met lichaamsvochten, bloed of slijmvliezen (hier: handen wassen en ontsmetten).

Leef **hoest- en niesetiquette** na:

- Bedek bij snuiten en niezen de neus en mond met een papieren zakdoek. Gooi de zakdoek nadien in de vuilnisbak. Als je geen zakdoek hebt, hoest of nies dan in je elleboog of voorarm (niet in je hand);
- Was na hoesten of niezen je handen met water en vloeibare zeep. Gebruik papieren wegwerphanddoekjes of een schone handdoek om de handen te drogen;
- Probeer het aanraken van je gezicht zoveel als mogelijk te beperken.

Ontsmetting voor en na gebruik van **materialen** is aangeraden.

Om verspreiding van infectieuze partikels in de lucht tegen te gaan, is het aangewezen aan collectiviteiten (bijvoorbeeld: lokale en regionale dienstencentra en centra voor dagopvang) en individuele gebruikers in de thuisomgeving om maatregelen op vlak van **ventileren en verluchten** te nemen. Gebruik [dit stappenplan](#) om de maatregelen op vlak van ventileren en verluchten tegen COVID-19 te implementeren. Indien u reeds maatregelen implementeerde kan het stappenplan gebruikt worden om de huidige ventilatie te evalueren. Meer informatie over ventileren en verluchten tegen COVID-19 in de thuiszorg, kan u [hier](#) vinden.

Wijs ook gebruikers op het belang van het naleven van algemeen hygiënische maatregelen zoals handen wassen, hoest- en niesetiquette en een goede ventilatie (gezond binnenmilieu) van de woning.

3.2. Gebruik mondneusmasker

Iedere medewerker en vrijwilliger draagt een **chirurgisch mondneusmasker in textiel** bij het betreden van de woning, **het centrum door dagopvang** of het lokaal/regionaal dienstencentrum. **Het dragen van een FFP2-mondneusmasker zonder ventiel⁴ wordt aanbevolen wanneer tenzij de medewerker of vrijwilliger inschat dat dit aangewezen chirurgisch mondneusmasker vereist is, bijvoorbeeld (niet limitatief):**

- bij direct fysiek contact gedurende minstens 15 minuten (cumulatief) met een gebruiker/patiënt die omwille van zijn fysieke of cognitieve gezondheidstoestand niet in staat is om een mondneusmasker te dragen;
- bij aerosoliserende procedures.

Het **chirurgisch** mondneusmasker wordt opgehouden tijdens de duur van de zorg, ondersteuning, hulp- en dienstverlening en wordt niet gewisseld tenzij **moet worden overgeschakeld naar een FFP2-mondneusmasker**. ~~het gebruik van een chirurgisch mondneusmasker in plaats van een mondneusmasker in textiel noodzakelijk wordt.~~

Bovenop de algemeen geldende regels bij risicocontacten, is het dragen van een FFP2-mondneusmasker wel verplicht als een medewerker weet dat hij een hoog risicocontact had, en dat tot en met 10 dagen na het laatste hoog risicocontact.

~~In de thuissituatie is Het is verplicht voor gebruikers om tijdens de (zorg)contacten en zeker tijdens contacten wanneer een afstand van 1,5m niet kan gerespecteerd worden, een {chirurgisch} mondneusmasker te dragen.~~

~~Aangezien in een centrum voor dagopvang de afstand van 1,5 meter met de gebruikers in veel mindere mate kan gerespecteerd worden, dienen medewerkers en vrijwilligers in een centrum voor dagopvang steeds een chirurgisch mondneusmasker te dragen. Het wordt ten sterkste aanbevolen dat de gebruikers ook een chirurgisch mondneusmasker dragen, in het bijzonder wanneer de afstand van 1,5m niet kan gerespecteerd worden.~~

Meer informatie rond het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen kan u [hier](#) vinden.

3.3. Contactopsporing

Samen met de sector werd een [draaiboek](#) en een [flowchart](#) rond contactonderzoek uitgewerkt. Via [deze link](#) vindt u een toelichting rond het terugkeren van medewerkers, vrijwilligers en gebruikers/bezoekers uit het buitenland.

De algemeen geldende richtlijnen omtrent contactopsporing zijn van toepassing op de thuiszorg.

---

⁴ FFP2-mondneusmaskers zijn persoonlijke beschermingsmiddelen die de gebruiker beschermen tegen ziekteverwekkers die via de lucht verspreid kunnen worden. Ze moeten minstens 94% van de deeltjes van 0.06-0.10µm tegenhouden en worden getest op correcte pasvorm (volgens de norm EN 149:2001+A1: 2009). De kwaliteit van de maskers die in de bouwindustrie gebruikt worden is dezelfde als die van de medische maskers. De adembaarheid is minder dan bij chirurgische maskers. In de industrie wordt dit meestal opgevangen door het gebruik van uitadem-ventielen, maar in de context van COVID-19 is dat niet toegestaan omdat de lucht van de drager dan ongefilterd in de omgeving terecht komt.

Algemene informatie rond contactopsporing kan u [hier](#) vinden.

3.4. Cohorteren

De diensten voor gezinszorg en de diensten voor thuisverpleging hebben de cohortzorg in de thuissituatie opnieuw opgestart. De COVID-19 patiëntenstroom zal opnieuw opgevangen worden in gescheiden cohortzorg teams, waarbij een vaste equipe verzorgenden en een vaste equipe thuisverpleegkundigen exclusief instaan voor de zorg en ondersteuning bij personen die besmet zijn met COVID-19 of door de huisarts als potentieel besmet beschouwd worden.

De voorzieningen bepalen de werking van lokale teams afhankelijk van het aantal besmettingen.

COVID-19 positieve patiënten die gezinszorg of thuisverpleging nodig hebben, kunnen worden aangemeld via een provinciaal 0800-nummer. Dit nummer is 24u op 24, 7 dagen op 7 bereikbaar voor zorgverleners en voorzieningen.

0800-nummers COVID-19 cohortzorglijn:

West-Vlaanderen	0800 11 831
Oost-Vlaanderen	0800 11 832
Antwerpen	0800 11 833
Limburg	0800 11 834
Vlaams-Brabant	0800 11 835

De diensten voor gezinszorg en de diensten voor thuisverpleging hebben hiervoor een specifiek kader uitgewerkt.

Voorzieningen die geen zorg en ondersteuning bieden bij COVID-19 besmette gebruikers of toelaten binnen hun werking, besteden wel de nodige aandacht aan het sensibiliseren van gebruikers vb. thuis blijven wanneer je ziek bent.

Ook de diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds werkten een cohortplan uit.

3.5. Lokale clusteruitbraak

Het draaiboek voor de lokale besturen vindt u via deze link (<https://www.vlaanderenhelpt.be/draaiboek-1>).

Als de lokale besturen aanvullende voorzorgsmaatregelen nemen die het onmogelijk maken om een maatregel in de lijn van deze kaderrichtlijn uit te voeren, kan hiervan worden afgeweken. De maatregel wordt dan toepast in de geest van de lokale voorzorgsmaatregel.

3.6. Gebruik van het Covid Safe Ticket

Voorzieningen die gebruik (moeten) maken van het Covid Safe Ticket kunnen de officiële Belgische app voor het scannen en valideren van digitale EU COVID-certificaten (CovidScan^{BE}) hiervoor gebruiken. Deze is te downloaden en installeren via [deze link](#).

4. UITZONDERLIJKE MAATREGELEN

4.1. Indicatiestellingen en sociaal onderzoek

Bij het begin van de COVID-19 crisis werden de niet-essentiële huisbezoeken opgeschort. Hierdoor konden indicatiestellingen en sociale onderzoeken tijdelijk niet plaatsvinden. De betrokken administraties hebben maatregelen uitgewerkt, in overleg met de betrokken sectoren, die de sectoren toelaten om de achterstallige dossiers in te halen. Specifieke richtlijnen hieromtrent zijn terug te vinden op de website via [deze link](#).

4.2. Herlocalisatie infrastructuur

De infrastructuur van lokale dienstencentra en centra voor dagopvang kan tijdelijk gebruikt worden omwille van COVID-19 redenen. Een tijdelijke uitzonderlijke [herlocalisatie](#) van de infrastructuur omwille van deze reden is mogelijk.

5. INSTRUCTIEMATERIAAL EN COMMUNICATIE

Blijf continu investeren in vorming, sensibilisering en opleiding. Er is allerlei instructie- en vormingsmateriaal beschikbaar om directies van voorzieningen hierbij te ondersteunen, bvb: de Vlaamse overheid lanceerde in samenwerking met Hogeschool Vives 'ZWiEP' [een nieuwe e-learning](#) voor zorgverleners uit de zorg- en welzijnssector om nog meer in te zetten op kennis en ervaring rond infectiepreventie:

- www.zorginfecties.be
- www.zorg-en-gezondheid.be/covid-19-hygiene-en-bescherming
- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/covid-19-correct-gebruik-van-beschermingsmateriaal>
- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/corona-richtlijnen-voor-zorgprofessionals>
- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/affiche-coronavirus-herken-de-symptomen>
- <https://www.laatjevaccineren.be/covid-19-vaccinatie>

Communiceer voldoende en helder over het aanbod en de genomen maatregelen naar alle medewerkers en vrijwilligers, gebruikers en mantelzorgers, doorverwijzers, andere zorgverleners en andere zorgvoorzieningen waarmee men samenwerkt.

6. VRAGEN?

Bevoegde overheidsdienst	Telefoon/mail	Websites
<p>Zorg en Gezondheid</p>	<p>Eventuele vragen en problemen kunt u melden aan de persoon die bevoegd is voor infectiepreventie.</p> <p>Indien nodig, kan u daarna contact nemen met Zorg en Gezondheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - thuiszorg@vlaanderen.be of via de sectorverantwoordelijke - dienst Infectieziektebestrijding: infectieziektebestrijding@vlaanderen.be Telefonisch: enkel voor artsen en enkel tijdens de kantooruren: <ul style="list-style-type: none"> • Antwerpen: 03 224 62 06; • Limburg: 011 74 22 42; • Oost-Vlaanderen: 09 276 13 70; • Vlaams-Brabant: 016 66 63 53; • West-Vlaanderen: 050 24 79 15. <p>Buiten de kantooruren (enkel voor artsen): 02 512 93 89.</p>	<p>https://www.zorg-en-gezondheid.be/covid-19</p> <p>https://www.zorg-en-gezondheid.be/corona-richtlijnen-voor-zorgprofessionals</p> <p>https://www.zorg-en-gezondheid.be/hier-dragen-weg-goede-hygi%C3%ABne-op-handen</p> <p>https://www.zorg-en-gezondheid.be/contact-infectieziektebestrijding-en-vaccinatie</p> <p>https://www.zorg-en-gezondheid.be/contactonderzoek</p>
<p>Federale overheid</p>	<p>Contactcenter infolijn voor burgers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tel.: 0800 14 689; - mail: info-coronavirus@health.fgov.be. 	<p>https://covid-19.sciensano.be/nl</p> <p>https://www.info-coronavirus.be/</p>